

CHƯƠNG VIII

NHÀ NƯỚC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

1. SỰ RA ĐỜI, CƠ SỞ TỒN TẠI VÀ BẢN CHẤT CỦA NHÀ NƯỚC XHCN

1.1. Tính tất yếu khách quan và sự ra đời của nhà nước XHCN

- Tiền đề về kinh tế : Mâu thuẫn giữa quan hệ sản xuất và lực lượng sản xuất tư bản chủ nghĩa dẫn đến

- Các hình thức ra đời của nhà nước XHCN như Công xã Paris (1871), Nhà nước Xô Viết (1917), Cu ba (1959), Việt Nam (1945)...

1.2. Cơ sở kinh tế - xã hội cho sự tồn tại của nhà nước XHCN

- Cơ sở kinh tế: chế độ công hữu về tư liệu sản

1.3. Bản chất của Nhà nước XHCN

- Nhà nước XHCN vừa là một bộ máy chính trị - hành chính, một cơ quan cưỡng chế, vừa là tổ chức quản lý kinh tế xã hội của nhân dân lao động, nhà nước XHCN không còn là nhà nước theo nguyên nghĩa mà chỉ còn là

2. CÁC HÌNH THỨC NHÀ NƯỚC XHCN

2.1 Hình thức chính thể

Tất cả các nhà nước xã hội chủ nghĩa đều được tổ chức theo hình thức cộng hoà dân chủ, dù tên gọi ở mỗi nước có khác nhau.

* Công xã Paris

Công xã Paris là hình thức

- Công xã Paris thực hiện việc đập tan bộ máy nhà nước cũ của giai cấp tư sản, xây dựng bộ máy nhà nước mới của giai cấp công nhân.

- Công xã đã xoá bỏ những nguyên tắc tổ chức của bộ máy nhà nước tư sản, xác lập các nguyên tắc mới về tổ chức bộ máy nhà nước

**** Cộng hoà Xô Viết***

Xuất hiện lần đầu trong cuộc tổng bãi công của công nhân thành phố Pêtrôgrát năm 1905 với tư cách là Hội đồng đại biểu công nhân.

Sau khi tiến hành thành công Cách mạng Tháng 10, hình thức Xô viết đã trở

- Các Xô Viết tạo thành một hệ thống cơ quan được tổ chức và hoạt động dựa trên nguyên tắc tập trung - dân chủ.

- Cộng hoà Xô Viết tập trung trong tay Xô Viết cả quyền lập pháp và hành pháp.

- Cộng hoà Xô Viết không

** Nhà nước dân chủ nhân*

dân

Hình thức Nhà nước dân chủ nhân dân ra đời sau Đại chiến thế giới II, hình thức này có những đặc trưng sau:

- Nhà nước dân chủ nhân dân (trừ Việt Nam và Bungari) có đặc điểm chung là sử dụng kết hợp phương

- Nhà nước dân chủ nhân dân trong thời kỳ đầu mới thành lập có sử dụng một số chế định pháp lý cũ nhưng không trái với nguyên tắc của chế độ mới và có bổ sung thêm những nội dung mới.

- Thực hiện nguyên tắc bầu cử bình đẳng, phổ

- Chế định nguyên thủ quốc gia có lúc, có nơi là cơ quan tập thể với tên gọi là Hội đồng nhà nước hoặc Đoàn chủ tịch cơ quan quyền lực nhà nước tối cao.

Trong những năm cuối của thập kỷ 80, đầu thập kỷ 90 của thế kỷ 20, các nhà nước dân chủ nhân dân ở Đông

2.2 Hình thức cấu trúc

Ở nhà nước xã hội chủ nghĩa có hai hình thức cấu trúc nhà nước cơ bản: nhà nước đơn nhất và nhà nước liên bang.

2.3 Chế độ chính trị của nhà nước xã hội chủ nghĩa

Tất cả các nhà nước xã hội chủ nghĩa đều có chung

3. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CƠ BẢN CỦA NHÀ NƯỚC CHXHCN VIỆT NAM

3.1. Bản chất nhà nước CHXHCN Việt Nam

- Nhà nước CHXHCN Việt Nam là một nhà nước dân chủ thật sự và rộng rãi;
- Nhà nước CHXHCN Việt Nam là một nhà nước thống

3.2. Chức năng của Nhà nước XHCN

- Chức năng đối nội

+ Chức năng tổ chức và quản lý kinh tế;

+ Chức năng giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, trấn áp sự phản kháng của giai cấp bóc lột đã bị lật đổ và âm mưu

- Chức năng đối ngoại

+ Chức năng bảo vệ tổ quốc Việt Nam;

+ Chức năng mở rộng quan hệ hợp tác với các nước; các tổ chức quốc tế và khu vực trên cơ sở tôn trọng độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, không can thiệp vào

3.3. Bộ máy Nhà nước CHXHCN Việt Nam

- Nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Nhà nước CHXHCN Việt Nam

+ Nguyên tắc tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân, nhân dân tổ chức nên bộ máy nhà nước và tham gia quản lý nhà nước;

- Các loại cơ quan nhà nước XHCN

+ Cơ quan quyền lực nhà nước gồm Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp;

+ Cơ quan hành chính nhà nước gồm Chính phủ và Ủy ban nhân dân các cấp;

+ Cơ quan xét xử gồm Tòa án nhân dân, tòa án quân sự

4. NHÀ NƯỚC TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ XHCN

4.1. Khái niệm hệ thống chính trị XHCN

Hệ thống chính trị xã hội chủ nghĩa là toàn bộ các thiết chế chính trị gắn bó hữu cơ, tác động lẫn nhau cùng thực hiện quyền lực chính trị của nhân dân dưới

4.2 Hệ thống chính trị của Nhà nước CHXHCN Việt Nam

- Đảng cộng sản Việt Nam giữ vai trò lãnh đạo hệ thống chính trị. (*)

- Nhà nước CHXHCN Việt Nam giữ vị trí trung tâm. (*)

- Mặt trận tổ quốc Việt Nam giữ vai trò thực hiện và